

ÇOK İŞ AZ PARA

Eğitim Çalışanı Memurlar Kimlerdir?

1. Eğitim çalışanları yaptıkları işlerin özelliğine göre şu kategorilere ayrılabilir: a) öğretmenler ve öğretim üyeleri, b) teknisyen ve usta öğreticiler, c) eğitim yöneticileri, ç) müfettişler, d) uzmanlar, e) büro memurları, f) hizmetliler.

Büyüyen Fiyatlar, Küçülen Aylıklarımız

2. Tüm çalışanlar gibi eğitim çalışanlarının da sorunlarının başında parasal sorunlar gelmektedir. Azgınlaşan enflasyon ve fiyat artışları karşısında maaşlarımız, en zorunlu gereksinimlerimizi bile karşılayamayacak duruma düşmüştür. Memur maaşlarının, 1963'te 100 olan değeri, 1978'de 102'ye çıkmış, 1988'de 61'e inmiştir.

3. Son yıllarda Türkiye'de en düşük ve en yüksek ilkököl öğretmen aylıkları MEB'nin verdiği bilgilere göre şöyledir: Mart 1980'de **171/246** dolar, Mart 1982'de 157/259 dolar, Ocak 1984'te 124/233 dolar, Ocak 1986'da 104/220 dolar, Ocak 1988'de 148/264 dolar, Temmuz 1989'da da 235/387 dolardır.

4. Yine MEB'nin verdiği bilgilere göre, 1988 yılında çeşitli ülkelerde en düşük ve en yüksek ilkököl öğretmen aylıkları şöyle: F.Almanya **1455/2594** dolar, ABD 1564/3324 dolar, Hollanda 1390/2224 dolar, S. Arabistan 1170/2340 dolar, Türkiye 147/264 dolar. Bazı memurların maaşlarının 1976'da 100 olan değeri, 1987'de şöyledir: Milletvekili maaş 125, polis maaşı 100, hakim-savcı maaşı 92, lise öğretmeni maaşı 55, ilkököl öğretmeni maaşı 53.

5. Temmuz 1991'de eğitim çalışanlarının aylık gelirleri şöyle: En yüksek öğretmen aylığı yaklaşık 2.200.000 lira, en düşük öğretmen aylığı 1.260.000 lira, lise mezunu 20 yıllık

bir büro memurunun aylığı 1.150.000 lira, işe yeni başlayan ilkokul mezunu 20 yıllık bir hizmetlinin aylığı ise 1.000.000lidir.

6. TÜRK-İŞ Konfederasyonunun Mayıs 1991'de yaptığı araştırmaya göre, dört nüfuslu bir ailenin en düşük beslenme gideri ayda 746.064 liradır. Devlet İstatistik Enstitüsü, beslenme giderini, genel giderlerin yüzde 32.66'sı olarak kabul ettiğine göre, dört kişilik bir ailenin en düşük aylık geliri yaklaşık 2.4 milyon lira olmalıdır. Mayıs 1991'deki bu rakam, Eylül 1991'de 3 milyon lira civarında, yani bir milletvekili aylığının yüzde 15'i kadardır. Oysa en düşük eğitim çalışanı maaşı, milletvekili aylığının yüzde 4'ü kadardır.

7. Öğretmenlerin ek ders ücretleri köklü bir gelir kaynağı olmadığı gibi, son derece düşüktür. Hatta öğretmenin yol masrafını bile karşılayamamaktadır. Örneğin bir saatlik brüt ders ücreti, 1990'da gündüz 900, gece 1300 lira saat/ders ücreti, Ocak 1991'de 4000 liradır. Bun karşılık Ankara'da en az otobüs ücreti 1000, en az dolmuş ücreti 1500 liradır.

8. Türkiye'de öğretmenlik mesleği ücret sıralamasına göre, müfettişlik, doktorluk, kaymakamlık, subaylık, öğretim üyeliği, mühendislik, yargıçlık, avukatlık, eczacılık, hemşirelik ve polislik sıralamasının sonunda yer almaktadır.

Karşılığı Ödenmeyen Emeğimiz

9. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu genellikle üst düzey görevlilerle, bazı meslek mensuplarına ayrıcalık tanıyan bir sistem getirmiştir. 1984'den beri, uygulanan sözleşmeli personel sistemi, yine bazı kamu görevlilerine ayrıcalık sağlamış, birçoklarının gelirini düşürmüş, meslek güvencesini ortadan kaldırmıştır. 657 sayılı yasanın

sağladığı ek ödeme ve yardımlardan en az yararlananlar arasında eğitim çalışanları da bulunuyor. Örneğin, eğitim çalışanları kira yardımı, kurum servislerinden, yemek ve giyim yardımlarından hiç yararlanamazlar.

Yeni Ekmek Kapısı Arıyoruz

10. Emeğimizin karşılığı ödenmeyince yapacağımız iş, yeni ekmek kapısı aramak oluyor. Kimi arkadaşlarımız örgütsüz vaziyette, örgütlü patronun dersane kapısında, patronun iki dudağı arasından çıkacak rakama bakarken, kimileri ikinci, üçüncü bir iş arayışında. Kimi zabıta memurlarından kaçarak işportacılıktan medet umarken, kimi sahillerde mısır satmakta, kimileri de sırt hamallığına razı olmaktadır.

Hizmetlilerin Durumu Vahim

11. Okullarda çalışan hizmetlilerin günlük çalışma süresi on saatten aşığı düşmemektedir. Bunlar olağan hizmetlerine ek olarak sırayla gece nöbeti tutmaktadırlar. Kimi okullarda hizmetlilerin nöbet sırası haftada 2-4 kez gelebilmektedir. Bu arkadaşlarımız olağanüstü sağlıksız koşullarda görev yapmaktadırlar. Görevi olmadığı halde kalorifer yakmak, elektrik-su tesisatını onarmak gibi tehlikeli görevleri karşılıksız yapmak zorunda bırakılmaktadırlar. Önemli bir kısmının yöneticilerden gerekli anlayışı görmediği de bir gerçektir. Görevlerinin ve yasanın gerektirdiği ek sağlık, beslenme ve giyim yardımı alamayan bu arkadaşlarımız, kuşkusuz durumları ilk ele alınması gerekenlerdir.

Her İşe Koşturulan Büro Memurları

12 Sayıları çok az olduğu halde, sekreterlik, daktilodosya işleri, saymanlık, mutemetlik, gibi hizmetleri çalışma saatleri dışında da büyük bir özveriyle yürüten memurlar,

büyük sıkıntı içindedirler. Bu arkadaşlarımız, yetersiz aylıkları dışında başka bir ek gelire sahip değillerdir.

Öğretmenlere Yapılan Göstermelik Ödemeler

13. Öğretmenler ve birçok öğretim üyesi, çalışma koşullarının, branşlarının ve uzmanlıklarının gerektirdiği ek ödemeleri alamamaktadırlar. Bayan öğretmenlere, köy öğretmenlerine, özürlü çocuklarla uğraşan öğretmenlere, kalabalık sınıflardaki öğrencileri okutan öğretmenlere, dişe dokunur ek bir ödeme yapılmamaktadır. Olağanüstü hal bölge ödeneği, yaşanan riski, kalkınmada öncelikli bölgeler ödeneği çekilen mahrumiyeti karşılamaya , öğretim yılına hazırlık ödeneği ise orta kalitede bir ayakkabı almanın ötesinde hiçbir gereksinmeyi karşılamaya yetmemektedir.

14. Teknik öğretmenlere ve teknisyenlere, 1990 yılı başında Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol tarafından maaşların yüzde 40'ı kadar ödeneceği vaadedilen "*teknik öğretmen ödeneği*" gecikmeli olarak, yüzde 4-8 arasında gerçekleşebilmiştir.

Gün Geçtikçe Artan İş Yükümüz

15. Yukarıda değinildiği gibi, hizmetli ve memurların günlük çalışma saati, işin bitimine kadar sürebilmektedir. Kırsal alanda çalışan öğretmenler, her zaman işbaşında sayılırlar. İlkokul öğretmenlerinin, çalışma süreleri; nöbet ve törenlerle birlikte okulda, haftada 30 saati geçmektedir. Yine ilkokul öğretmenlerine yaptırılan , birbirinin tekrarı olan ve kimileri birkaç suret yapılan üç çeşit plan tam bir angaryadır. Öğretmen, ünite dergisinin yaptığı planları defterine çeken bir kâtip durumuna düşmektedir. Haftada, ortaokulda 18 saat, ortaöğretimde 15 saat olan zorunlu ders görevi

yükü; 6 saat ücretli, zorunlu süre, plan ve ders hazırlığı, nöbet, ödev ve sınav kâğıdı okuma, eğitici kol ve rehberlik çalışmaları da eklenince, devlet memurlarının olağan çalışma süresini aşabilmektedir. Teknik öğretmenler ve teknisyenler, olağan görevleri yanında, LIMME projesinde ve işyeri uygulamasında görevlendirme gibi yükler de eklenince haftada 60 saate yakın süre çalışmak zorundadırlar.

16. Sınıf mevcutları kimi okullarda 70-80'i bularak, işyükü birkez daha katlanmaktadır. Hizmetli arkadaşlarımızın sayıları çok az olup, kimi yerlerde bir hizmetli 4-5 kişinin işini yapmaktadırlar.

Angarya Serbest

17. Eğitim çalışanları başka kamu hizmetleri için de hazır kuvvet olarak görevlendirilmektedir. ÖSYM sınavları, sayım, seçim, sağlık propagandisti olarak çalışan öğretmenler kimi zaman hiç ücret almadan görev yaparlar. Son yıllarda buna ünite dergisi dağıtıcılığı da eklenmiştir. Bu görevler ücretli olunca başkalarına verilir.

Eğitime Cepten Katkı

18. Özellikle ilkökul öğretmenleri, plan defteri, yoklama defteri gibi gereksinmeleri kendi ceplerinden karşıladıkları gibi, simit parası getiremeyen öğrencilere de destek olmak durumundadır.

ADI VAR KENDİSİ YOK SOSYAL YARDIMLAR

En Yakıcı Sorunlarımızdan Birisi: Kira

19. Birçok kamu çalışanının lojman sorununun çözümü için önemli adımlar atıldığı halde, eğitim çalışanlarının bu sorunu için önemli bir adım atılmamıştır. Köylerde